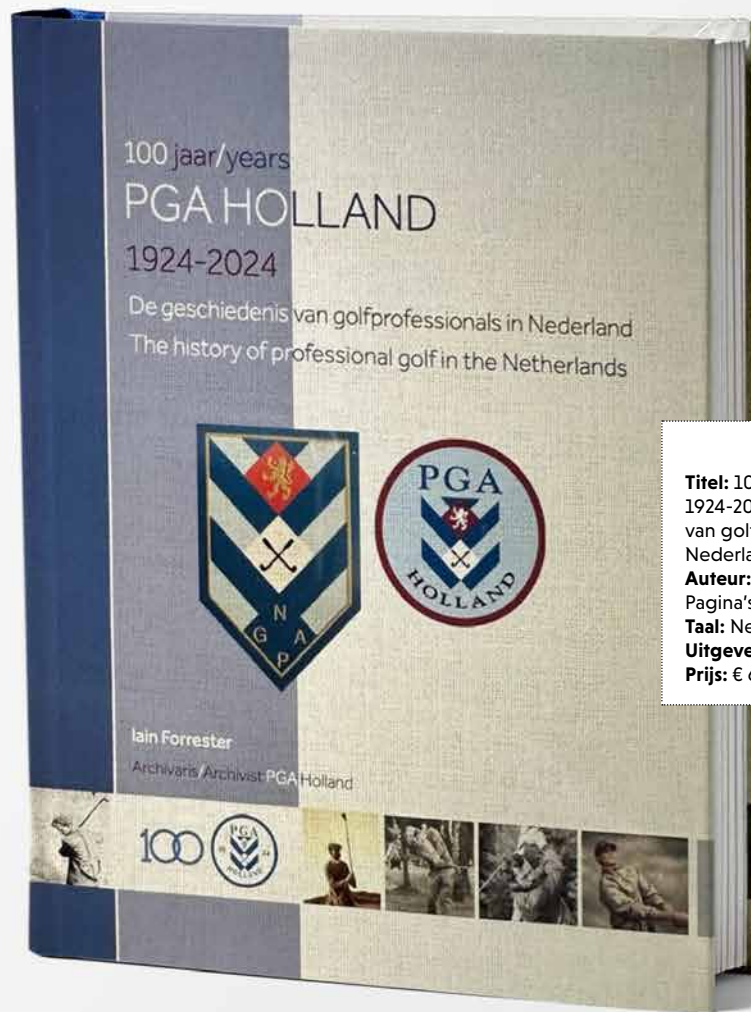

100 JAAR PGA HOLLAND

PRAKTISCH

Titel: 100 jaar PGA Holland 1924-2024; De geschiedenis van golfprofessionals in Nederland

Auteur: Iain Forrester
Pagina's: 302

Taal: Nederlands/Engels

Uitgever: B for Books

Prijs: € 69,50

PGA Holland bestaat honderd jaar. Golfprofessional en -historicus Iain Forrester dook de archieven in en schreef een ruim 300 pagina's tellend boek, getiteld *100 jaar PGA Holland 1924-2024; De geschiedenis van golfprofessionals in Nederland*. We pikken er enkele interessante fragmenten uit.

Het leven van de golfprofessional in de negentiende eeuw (P. 58/59)

In Groot-Brittannië was het leven van de golfprofessional redelijk onzeker. Arbeidscontracten waren van beperkte duur, van zes tot acht maanden per jaar, samenvallend met het korte golfseizoen. In de winter moesten golfprofessionals werken als arbeiders op het land of in de industrie om te kunnen voorzien in hun levensbehoeften. In dienst van een golfclub viel de professional qua werk onder het bestuur van de vereniging, samengesteld uit een klein aantal ervaren golfspelers. De werkzaamheden van de professional waren divers. Naast het geven van golflessen aan de leden waren zij ook verantwoordelijk voor het baanonderhoud als greenkeeper, voor het maken en repareren van golfstokken, en moesten zij als caddiemaster toezicht houden op de groep veelal jonge caddies. Ook werden zij door de voorname en betere golfspelers van de club regelmatig gevraagd mee te spelen ter instructie of alleen voor het dragen van de tas en het zoeken van de bal als caddie. Omdat er nagenoeg geen ervaren golfspelers in Nederland waren, gingen de verantwoordelijkheden van de golfprofessional nog verder. De vereniging en het bestuur waren vaak afhankelijk van de adviezen van de golfprofessional over alles wat te maken had met het golfspel, zoals de handicapping van spelers, het organiseren van golfwedstrijden, de uitleg en toepassing van de golfregels. Deze interactie heeft in het begin de status van de golfprofessional binnen de club

› Douglas Monk (met snor) was de drijvende kracht achter de oprichting van de NPGA, Jos van Dijk (rechts) de eerste voorzitter.

meer aanzien gegeven in vergelijking tot de professional in Engeland. Daar werd de golfprofessional veelal gezien en behandeld als een gewone werknemer van de club. Hij mocht geen toegang hebben tot het clubhuis of socialiseren met de leden. In de beginjaren van golf in Nederland was dat anders. Omdat er nauwelijks ervaren spelers waren hier, was het lesgeven door de professional een belangrijke taak. Een les van de professional in 1886 kostte 1,5 gulden in Hilversum, hetgeen even duur was als de prijs voor een bal.

De Nederlandse Professional Golfers Association (P. 95)

De eerste PGA (de Britse) werd opgericht in 1901. De achterliggende reden was dat met de komst van de *wound ball* veel golfprofessionals bang waren dat zij een belangrijk deel van hun inkomsten zouden verliezen. De professionals besloten daarom hun krachten te bundelen om samen sterker te staan. Het hielp niet om de nieuwe bal tegen te houden, maar heeft wel geholpen om betere arbeidsvoorwaarden af te dwingen bij de golfclubs waar zij werkten. Veel van de in Nederland werkzame golfprofessionals waren en bleven ook lid van deze eerste PGA. In 1924 besloot een groep van in Nederland werkzame golfprofessionals tot de oprichting van de Nederlandse versie, de NPGA (het huidige PGA Holland, red.). Hiervan wordt ook melding gemaakt in de notulen van het Nederlandsch Golf Comité (NGC) van dat jaar. De eerste doelstelling van de NPGA was ondersteuning te geven bij het organiseren van golftoernooien en ook om de arbeidsomstandigheden van de professionals te verbeteren. De NPGA hoopte invloed te verkrijgen binnen het NGC en meer betrokken te raken bij de ontwikkeling van golf in het algemeen. Met de oprichting van de NPGA was Nederland het eerste niet-Engelstalige land dat een PGA oprichtte. Alleen Groot-Brittannië (1901), Canada en Australië (1911), Nieuw-Zeeland (1913), Amerika (1916) en Zuid-Afrika (1922) gingen ons voor. Er is geen documentatie bewaard gebleven in de archieven van de NPGA uit de periode 1924-1927 en verondersteld wordt dat de associatie slechts op papier bestond. Er is in deze periode weinig actie ondernomen door de NPGA en slechts de notulen van het NGC van 1924 en 1925 maken melding van het bestaan ervan. Douglas Monk, die in 1923 uit Groot-Brittannië was gearriveerd, kan beschouwd worden als de drijvende kracht achter de formatie van de NPGA en zijn benoeming tot secretaris kan zeker geen toeval zijn. Jos van

› In 1924 werd de NPGA opgericht.

Dijk was de eerste voorzitter en naast Van Dijk en Monk waren er nog vijf leden betrokken bij de oprichting.

NPGA professional-toernooien (P. 110)

De golfprofessionals in Nederland die werkzaam waren bij een van de golfclubs konden altijd meedoen aan een van de open kampioenschappen die door het Nederlands Golf Comité (NGC) georganiseerd werden. Het Internationaal Open Kampioenschap van Nederland, voor het eerst gespeeld in 1912 en georganiseerd door de Haagsche Golf Club, was voor een golfprofessional toen nog de enige mogelijkheid om aan een officiële kampioenschapswedstrijd deel te nemen. De NPGA onderhandelde sinds 1924 met het NGC om een besloten kampioenschap voor golfprofessionals te houden. In de NGC-notulen wordt hier herhaaldelijk melding van gemaakt. Het duurde echter tot 1928 voordat het de NPGA lukte om dit kampioenschap daadwerkelijk van de grond te krijgen. Het eerste besloten kampioenschap voor golfprofessionals in Nederland vond plaats in 1928 op de Twentsche Golfclub. Monk had eerst de Hilversumsche benaderd om dit kampioenschap te organiseren. Hilversum was echter van mening dat de nieuw aangelegde baan hiervoor nog niet geschikt was. Douglas Monk was de enige Nederlandse vertegenwoordiger voor golfballenproducent Harlequin uit London. Hij wist zijn contacten optimaal te benutten. Zo kreeg hij van Harlequin als sponsor van het evenement de toezegging een prachtige zilveren wisselbeker ter beschikking te stellen. Voorwaarde was wel dat de winnaar de cheque

› Ballenproducent Harlequin wilde wel sponsoren.

van 10 pond alleen in ontvangst mocht nemen als hij met een Harlequinbal had gespeeld. De onderhandelingen met het NGC over de tenaamstelling van het kampioenschap waren moeizaam. Het NGC was van mening dat zij het alleenrecht hadden om nationale kampioenschappen te organiseren en suggereerde daarom dat dit toernooi de naam Professional Dutch Alliance mee zou krijgen. Daar waren de NPGA en sponsor Harlequin minder gelukkig mee. Uiteindelijk werd de zaak, na intensieve correspondentie, toch naar tevredenheid opgelost.

De bijdrage aan de ontwikkeling van golf in Nederland (P. 138)

De bijdrage van de vroege golfprofessional aan de ontwikkeling van de golfsport in Nederland is van groot belang, wat niet genoeg benadrukt kan worden. Het was een groep van enthousiaste, ondernemende mannen, meestal van bescheiden afkomst, die in de eerste ontwikkelingsfase een stempel drukten op alle aspecten van golf. Vaak werd de professional bestempeld als een werkschuwe, stevig drinkende – soms terecht – arbeider uit het lagere milieu. Maar deze professionals legden wel de eerste golfbanen aan en onderhielden die, ze gaven de eerste golfspelers instructie, maakten en herstelden de golfstokken en -ballen en vonden daarnaast de tijd om op hoog niveau deel te nemen aan wedstrijden. Na de oprichting van de NPGA heeft de golfprofessional niet alleen geijverd voor het verbeteren van de werk-omstandigheden, maar ook om de eigen kennis en kunde te vergroten door het volgen van onderwijscurricula én het organiseren van bijeenkomsten. Zo konden ze ook kennis met elkaar delen. De beste golfprofessionals uit deze vooroorlogse periode waren het voorbeeld voor de generatie van jonge caddies van armlastige afkomst, die golf zagen als een mogelijkheid om te ontsnappen aan een voorbestemd leven van armoede. Hoewel de goede golfprofessional niet erg als rolmodel diende voor de kinderen van leden uit de hoogste sociale klasse, heeft hij wel diverse getalenteerde jeugdleden opgeleid tot amateurkampioenen, op zowel nationaal als internationaal niveau, en zowel mannen als vrouwen. Bovendien werden amateurgolfers in Nederland uitgedaagd deel te nemen aan competities tegen de beste professionals, wat resulteerde in sterke tegenstand en een verhoogd speelniveau voor de gemiddelde topspeler. Ook bereidden zij de weg voor een toekomstige generatie Nederlandse professionele wedstrijdspelers om zich te profileren en erkenning te krijgen, zowel nationaal als internationaal. →

→ **Golfexplosie 1980-2000** (P. 171)

In 1981 werd de SNGP opgericht (Stichting Nationale Golf Professionals). In overleg met de NPGA en de NGF* werd de doelstelling bepaald: *De Stichting heeft ten doel de ontwikkeling en ondersteuning van de nationale golf-professionals die aangesloten zijn bij de NPGA. Deze ontwikkeling en ondersteuning kunnen individueel gericht zijn op enkele van de professionals, dan wel op de hele groep. De doelstelling kan onder meer gerealiseerd worden door het organiseren van een gesponsorde Pro Am-wedstrijd voorafgaande aan het nationale Professional Kampioenschap. Het Stichtingsbestuur zal deze wedstrijden jaarlijks organiseren in overleg met de NGF en NPGA.* De Stichting speelde een grote rol bij de oprichting van het Nationale Professional Matchplay Kampioenschap in 1989. Nadat de NPGA een eigen kantoor opende met een secretaresse, mevrouw Renée Vonk, besloten alle partijen de Stichting om te bouwen naar een Sponsorstichting. Een deel van het Stichtingsbestuur, onder anderen Wil de Rooij, Piet Lathouwers en Lambert Heijmans, namen daarna plaats in de NPGA Advisory Board.

Met André Jeurissen als nieuwe voorzitter aan het roer, een professional met grote commerciële kennis en visie, had de NPGA de ideale man om de Associatie te leiden in een periode van onvoorstelbaar snelle groei binnen de golfsport. Toen Jeurissen begon, had de NPGA 70 leden. De ene baan na de andere werd in deze periode aangelegd, iets wat veel mogelijkheden bood voor NPGA-leden, maar ook uitdagingen gaf. Er waren te weinig professionals in Nederland voor alle nieuwe banen. Heel veel Schotse en Engelse professionals zijn naar Nederland gehaald om het tekort op te vangen, maar Jeurissen vond het ook belangrijk om meer Nederlandse jongens en meisjes op te leiden tot golfprofessional. Tegelijkertijd vond hij het belangrijk om de inhoud en het niveau

van de opleiding te verbeteren. Jeurissen zag dat de professional in Nederland nog niet de status had die hij verdiende. De dagen dat de professional niet in het clubhuis mocht komen waren verleden tijd, maar golfclubs zagen de pro's vaak enkel als lesgevers en maakten geen gebruik van hun andere vaardigheden. ©

*In 1974 veranderde het NGC zijn naam in de NGF (Nederlandse Golf Federatie).

Review

Wat een kloek boekwerk! Dat was onze eerste gedachte toen we het door de archivaris van PGA Holland geschreven werk uit de verpakking haalden. We konden het zelfs niet laten om het even te wegen. Ruim 2 kilo. Dat komt mede doordat de teksten behalve in het Nederlands ook in het Engels zijn geschreven. Maar het boek is niet alleen indrukwekkend vanwege zijn gewicht, maar ook vanwege de fraaie illustraties en vormgeving.

Zeven jaar is Forrester bezig geweest om uit de vele archieven een complete historie te destilleren van een van de oudste PGA's ter wereld. En de sinds de jaren tachtig in Nederland wonende Schot is daar wonderwel in geslaagd. Via de eerste professionals die al voor 1900 in Nederland neerstreken, word je meegenomen van de elitaire sport die golf ooit was naar de voor iedereen bereikbare sport van nu. Forrester doet dat op een even heldere als overzichtelijke manier, waarbij hij regelmatig een uitstapje maakt naar zijn andere passie: historisch golfmateriaal. Natuurlijk is er ook ruim aandacht voor de wijze waarop hij en zijn collega's lesgeven, voor hoe de professionals door de jaren heen werden opgeleid en zijn er, tot slot, een flink aantal pagina's gewijd aan 'sleutelfiguren' uit de historie van PGA Holland. Het boek is een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in de Nederlandse golfgeschiedenis in het algemeen en voor teaching professionals in het bijzonder.

MEER LEZEN?

Waar Forrester een boek schreef over de Nederlandse groep van teaching professionals, verschijnen er soms ook boeken die één professional uitlichten. Zoals *Jos van Dijk, professional golfer – Van de Doornsche naar De Pan*, over de eerste voorzitter van PGA Holland. Drie leden van de meer dan 125 jaar oude Utrechtse Golfclub 'De Pan' schreven dit fraai boekje over een van de eerste pro-

professionals van Nederland, die vrijwel zijn hele leven aan de club verbonden was. Het geeft, zoals op de covertekst te lezen valt, 'een beeld van zijn rijke carrière als mede een inkijk in zijn persoonlijke leven.' Ook als je geen lid bent (geweest) van 'De Pan' is het werkje bijzonder leeswaardig. In een kleine zeventig pagina's nemen de auteurs je mee op een tijdreis door een halve eeuw golfgeschiedenis.

In het begin was de sport nog niet zo groot als nu, maar liet deze, mede door de drive van mannen als Jos van Dijk, al wel zijn potentie zien. Interesse in het in juni 2023 verschenen boek? Via de caddiemaster van 'De Pan' zijn voor € 17,50 nog exemplaren te koop.

